

27.5.2025

Sanalliset koosteet 27.5.2025 Tulevaisuusvuoropuhelusta 1: jaettu tilannekuva Etelä-Savon koulutus- ja osaamistasosta

1. Arvioimme nykytilannetta Etelä-Savon koulutus- ja osaamistasosta: Mitä voimme tehdä asialle yhdessä?

Katkaistaan sosiaalinen perimä.

Suomessa on luotettu aiemmin liikaa itsenäiseen oppimiseen ja työskentelyyn, mitkä kuitenkin opitaan vähitellen. Tähän on ollut liian ruusuinen näkökulma aiemmin, sillä tarvitaan enemmän tukea ja ohjausta, kun itsenäisyys opinnoissa ja työskentelyssä lisääntyy.

Etelä-Savossa aikuisilla tulee olla mahdollisuudet kehittää osaamistaan toisen ja kolmannen asteen opinnoissa. Oppilaitoksiin alueella tarvitaan taloudellisia kannustimia, koska esim. AMK:n rahoitusmalli tällä hetkellä kannustaa vain oppivelvollisia ja tutkintokoulutusta, ei esim. alan vaihtajia.

Osaaminen ja oppiminen normaaliksi osaksi arkea - mietitään, mitä kaikkea kussakin yhteydessä osaaminen on ja missä ympäristössä siitä puhutaan, mikä olisi melkein tärkeämpää kuin osaamisen lisääminen (osaamisen lisäämisen puheen lisäksi)

- Lasten ja nuorten määrä on vähentynyt, joten on yhä tärkeämpää että he ohjautuvat oikeille ja mieleisille aloille opiskelemaan & töihin ja että ylisukupolvisuuden vaikutuksiin pystytään vaikuttamaan siten että kaikkia kannustetaan tutustumaan laajalla näkökulmalla monipuolisesti erilaisiin jatko-opintoihin - tukea urasuunnitteluun ja eri oppilaitoksiin tutustumista tulisi mahdollistaa jo varhaisessa vaiheessa

- Uusia näkökulmia aiemmin esille tulleiden ratkaisujen (kuten verkko-opetuksen lisääminen, digitalisaation ja vuoropuhelun edistäminen yms.) rinnalle - Etelä-Savon vahvuuksien ja tällä vahvojen alojen tunnistaminen, missä lähdetään jo olemassa olevista vahvuuksista ja sitä kautta lisätään osaamista.

Pienempimuotoinen osaamisen kehittäminen riittää, ei tarvitse aina suorittaa kokonaista tutkintoa. Tämän tietoisuuden lisääminen työelämässä.

Kenen tahansa paikkakunnalle muuttajan kiinnittyminen, yhteistyön tiivistäminen eri toimijoiden välillä (kunnat, koulutusorganisaatiot, yritykset, muut toimijat).

Ihmisten perustaitojen oppiminen jo kotona

Osaamisen tunnistamista ja tunnustamista voidaan ainakin korkeakoulusektorilla kehittää edelleen.

Kehittää koko maakunnassa positiivista asenneilmastoa kansainvälisiä osaajia kohtaan.

Selvitetään mikä on tarve yritysmaailmassa

Yhteisen vuoropuhelun lisääminen on tärkeää eri organisaatioiden ja ihmisten kesken.

toivottiin vuoropuhelun lisäämistä eri toimialojen ja koulutusalojen vuoropuhelua ja laajaa yhteistyötä verkostona, mikä antaa lisää näkemystä alueelle.

27.5.2025

Kuunnellaan ja arvostetaan oikeasti, mitä ihmiset tuovat vuoropuheluun, ei haluta näennäistä kuulemistä. Tätä kautta voidaan päästä yhteiseen tahtotilaan ja visioon, jota ei muuteta liian usein.

Vuoropuhelusta toivottiin lisäksi systemaattista, jatkuvaa, toistuvaa, josta voisi käyttää esim. nimeä X:n akatemia, mikä voisi olla yksi yhteistyön malli.

Tulevaisuusvuoropuhelusta on tarkoitus tehdä säännöllinen toimintatapa, minkä toin esiin viime vuoden marraskuussa. Ehkä voisimme antaa sille jonkin tarkennuksen nimeen, esim. Osaajat esiin Etelä-Savossa!

Vuoropuhelun lisääminen

2. Arvioimme nykytilannetta koulutus- ja osaamistasosta hyvinvoinnin näkökulmasta: Mitä voimme tehdä asialle yhdessä?

Koulutus- ja osaamistason nosto kulkevat käsi kädessä hyvinvoinnin kanssa: teot satavat molempien laariin.

Yksinäisyys näkyy paljon ja verkostoja ei ole esimerkiksi nuorilla riittävästi. Harrastuksiin pääsy tärkeää ja päästä ihmisten yhteyteen positiivisesti. Kiinnitetään hyviin asioihin huomiota, myös pieniin.

Tukea on tärkeää tarjota sitä tarvitseville mutta resilienssiä ja oman hyvinvoinnin edistämisen taitoja tulisi vahvistaa ja huomioida tämä näkökulma myös ns. yleisessä keskustelussa ja viestinnässä. "Normaaliuden sietäminen" ja vastuunotto omasta hyvinvoinnista on myös tärkeää. Tähän tukea tarvitaan lisää, samoin polarisaation vähentämiseen.

Osaamistason nosto on myös hyvinvointiteko. Koulutus kuitenkin tutkitusti lisää monenlaista hyvinvointia, laajemminkin ajateltuna.

Hyvä olisi olla onnellinen arjen pienistä onnistumista, iloista ja kohtaamisista

3. Arvioimme nykytilannetta koulutus- ja osaamistasosta osallisuuden näkökulmasta: Mitä voimme tehdä asialle yhdessä?

Opettajien auktoriteetti on muuttunut ja tullut erilaisia rooleja, mistä voi myös huolestua - varhaiskasvatuksesta eteenpäin.

Digi pitäisi pyöräyttää vain apukeinoksi, ihminen päättää. lapset leikkivät eri tavalla, kun puhelimet ovat poissa koulussa. Vuorovaikutus kohenee.

Osallisuus on myös osallisuutta yhteiskunnasta ja työstä, nuoret harjoittelusta. Pitäisi olla yhteiskuntatakuu päästä edes harjoittelemaan työhön - yhteiskuntatakuu pitää saada voimaan. Saavutettavat asiat tärkeitä, esimerkiksi myös osalliseksi harrastuksista. Tarvitaan järjestöjä tähän tekemiseen.

Kansainvälisten osaajien osallisuudessa monenlaisia haasteita. Jotta kansainvälisten osaajien osallisuuden kokemuksia saadaan vahvistettua, tähän pitää todella kiinnittää huomiota.

27.5.2025

4. Tiivistämme tilaisuudesta sisällön yhteiseksi jaetuksi tilannekuvaksi: mihin meidän pitää tarttua yhdessä?

Yrityspuolen pitää tietää mitä koulussa opetetaan (jos opetetaan) ja oppilaitosten pitää tietää mitä työelämässä tarvitaan. Avointa vuoropuhelua tarvitaan todella paljon.

Ammattipätevyyksissä koulun vastuu (esim. sähkötyöt, II ammatillinen aste) tehdä töitä Kansainvälisyyden erityiskysymykset ja avoimuus arjessa - kansainvälisyys pitovoiman näkökulmasta

Kansainvälisyys - Yhteisön osaamistason nostaminen ja uudet mahdollisuudet

Mikä on tavoite ja mihin pyritään? Hankkeista pysyvyyttä saatava. Elinkaari ja pysyvyys? Työelämässä paljon asioita, joihin tartuttava, mihin nyt panostettava kunnassa, oppilaitoksessa? Se on myös resurssoitava. Ydintä ei vielä löydetty eikä resurssiakaan siksi, mikä on meidän ajan heikkous.

Konkretia: miten mennään yhdessä eteenpäin vuoropuhelussa eri organisaatioiden kanssa, kuka tekee, kuka ottaa vastuuta ja mistä resurssit, mistä vastinparit?

Työelämä - oppilaitos -dialogi ja työharjoittelu

ChatGPT:n tiivistelmä

Moikka! Tässä tiivistetty ja jäsennelty yhteenveto vastauksista kysymykseen ”Mitä voimme tehdä asialle yhdessä, kun arvioimme nykytilannetta koulutus- ja osaamistasostamme?” – erityisesti sosiaalisen perimän katkaisemisen näkökulmasta:

1. Yhteinen tavoite ja suunta

- Määritellään **yhteinen visio ja tahtotila**, jota ei vaihdeta liian usein.
- Hankkeista **pysyvämpiä toimintamalleja**, ei vain väliaikaisia ratkaisuja.
- Tehdään **tulevaisuusvuoropuhelusta jatkuvaa ja systemaattista** – esim. ”Osaajat esiin Etelä-Savossa” -foorumi tai akatemia.

2. Vuoropuhelu ja yhteistyö

- **Avoin, arvostava vuoropuhelu** eri toimijoiden kesken: kunnat, koulutusorganisaatiot, yritykset, järjestöt ja ihmiset.
- Oppilaitosten ja työelämän välinen **tiivis vuorovaikutus**: molempien pitää tietää, mitä toisessa tapahtuu.
- Verkostomainen, **monialainen yhteistyö** (eri alat, toimialat, koulutusasteet).

3. Koulutusmahdollisuudet kaikille

27.5.2025

- **Osaaminen osaksi arkea:** ei aina tarvitse kokonaista tutkintoa, pienimuotoiset ratkaisut riittävät.
- Mahdollistetaan aikuisille kouluttautuminen, myös alanvaihtajille.
- **Rahoitusmallien uudistaminen** – tuetaan joustavaa osaamisen kehittämistä (ei vain tutkintotavoitteista).
- **Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen** korkeakouluissa edelleen kehitettävä.

4. Tuki ja ohjaus oppimiseen

- Tarvitaan enemmän **ohjausta ja tukea** etenkin, kun itsenäisyys opinnoissa lisääntyy.
- Lapset ja nuoret tarvitsevat varhaisessa vaiheessa **tukea urasuunnitteluun ja laajempaan näkökulmaan jatko-opinnoista**.
- **Opettajien roolin muutos** huomioitava varhaiskasvatuksesta alkaen.

5. Osallisuus ja hyvinvointi

- **Koulutus lisää hyvinvointia** – osaamistason nosto on myös hyvinvointiteko.
- Tuetaan **resilienssiä, yhteisöllisyyttä ja perustaitoja** – yksinäisyys ja eriarvoisuus vähenevät.
- Huomioidaan **hyvinvointi, harrastukset ja saavutettavuus** osana osaamisen kehittämistä.

6. Kansainvälisyys ja pitovoima

- Kehitetään **positiivista ilmapiiriä kansainvälisiä osaajia kohtaan**.
- Varmistetaan heidän **osallisuutensa työelämäänsä ja arkeen**.
- Kansainvälisyys nähdään **alueen osaamistason nostona ja mahdollisuutena**, ei vain haasteena.

7. Konkretia ja vastuut

- Tarvitaan konkreettisia vastauksia:
 - **Kuka tekee?**
 - **Mistä resurssit?**
 - **Kuka kantaa vastuun?**
- Kartoitetaan aidosti **työelämän tarpeet** ja vastataan niihin koulutuksessa.
- Digi nähdään **apuvälineenä, ei päämääränä** – ihminen edellä.

Jos tästä aineistosta voisit vielä nostaa tärkeimmän kehittämisen kohteen, niin mikä se olisi?

27.5.2025

ChatGPT sanoi:

Kiitos! Tämä on todella arvokas ja moniulotteinen aineisto. Jos pitäisi **nostaa yksi tärkein kehittämisen kohde**, se olisi: **Systemaattinen ja jatkuva vuoropuhelu eri toimijoiden välillä – erityisesti koulutuksen, työelämän ja yhteisöjen kesken. Miksi juuri tämä?**

- **Se on perusta kaikelle muulle.** Ilman vuoropuhelua ei synny yhteistä ymmärrystä, tahtotilaa tai suuntaa.
- **Monet ongelmat liittyvät tiedon katkoksiin:** oppilaitokset eivät tiedä, mitä työelämässä tarvitaan, ja työelämä ei tunne koulutuksen mahdollisuuksia.
- **Vuoropuhelu lisää osallisuutta:** ihmiset tulevat kuulluiksi ja mukaan yhteiseen tekemiseen – tämä tukee hyvinvointia ja ehkäisee syrjäytymistä.
- **Siitä voi tehdä pysyvän rakenteen:** esimerkiksi Etelä-Savon "Osaajat esiin" -akatemia voisi olla foorumi, jossa koulutus, työelämä, kunnat ja kansalaiset keskustelevat säännöllisesti.
- **Se mahdollistaa sosiaalisen perimän katkaisun:** kun eri taustoista tulevat ihmiset pääsevät aidosti mukaan keskusteluun ja suunnitteluun, syntyy tasa-arvoisempia ratkaisuja.

👉 Moni muu kehittämisteema – kuten kansainvälisyys, aikuiskoulutus, ohjaus, hyvinvointi ja osaamisen tunnistaminen – **voi toteutua vain, jos toimijat keskustelevat ja tekevät yhteistyötä aidosti ja pitkäjänteisesti.**

Entä jos pitäisi tämän jälkeen sanoa seuraavaksi kolme tärkeintä asiaa, niin mitä ne olisivat ja miksi?

ChatGPT sanoi:

Hienoa – ja hyvä jatkokysymys! Jos tärkeimmän kehittämiskohteen (**jatkuva ja systemaattinen vuoropuhelu**) jälkeen nostetaan **kolme seuraavaksi tärkeintä asiaa**, ne olisivat mielestäni seuraavat:

1 Osaamisen ja kouluttautumisen saavutettavuus kaikille elämänvaiheissa Miksi?

- Sosiaalisen perimän katkaisu vaatii, että kaikilla – myös aikuisilla, alanvaihtajilla ja maahanmuuttajilla – on realistinen mahdollisuus kehittää osaamistaan.
- Tietoisuus siitä, että osaamista voi kehittää ilman tutkintotavoitteita, on matalan kynnyksen ratkaisu osaamisen ja itseluottamuksen lisäämiseen.
- Rahoitus- ja kannustemallit on päivitettävä tukemaan elinikäistä oppimista, ei vain nuoria tutkinto-opiskelijoita.

2 Varhainen ja yksilöllinen ohjaus lapsille ja nuorille Miksi?

- Lapsia ja nuoria on vähemmän – jokaisen koulutuspolku ja motivaatio pitää osata tukea ajoissa.

27.5.2025

- Urasuunnittelu ja jatko-opintoihin tutustuminen tulisi aloittaa jo varhain ja yksilöllisesti, ei vain yleisohjauksena.
- Tämä ehkäisee syrjäytymistä ja auttaa nuoria löytämään paikkansa omista lähtökohdistaan.

3 Hyvinvointi ja osallisuus oppimisen ja osaamisen pohjana

Miksi?

- Osaaminen ja hyvinvointi kytkeytyvät toisiinsa – kumpikaan ei kehity ilman toista.
- Erityisesti nuorten yksinäisyys, verkostojen puute ja pahoinvointi näkyvät osaamistasossa ja kiinnittymisessä yhteiskuntaan.
- Osallisuus koulutuksessa, työssä ja vapaa-ajalla tuo onnistumisen kokemuksia ja rakentaa motivaatiota oppimiseen.

Yhteenvetona:

- Vuoropuhelu luo perustan →
- Saavutettavuus avaa oven →
- Ohjaus antaa suunnan →
- Hyvinvointi mahdollistaa oppimisen

Etelä-Savon ELO-johtoryhmän kokouskutsu 1 - 3/2025 tulevaisuusvuoropuheluun

Tervetuloa Etelä-Savon ELO-johtoryhmän kutsumana yritysten ja verkostojen yhteiskokouksiin tulevaisuusvuoropuhelun muodossa

- 1) ti 27.5.2025 klo 12:15 – 13:55 etänä
- 2) to 28.8.2025 klo 8:15 – 9:55 etänä
- 3) ti 30.9.2025 klo 12:15 – 13:55 läsnä Mikkelissä

Tavoitteena on määrittää Etelä-Savon koulutus- ja osaamistason nostoon käytännön keinot, ajoitus ja vastuut. Käsiteltäviä kysymyksiä määritetään yhdessä II ja III kokoukseen, I kokoukseen tulee täsmällisempi asialista ennen kokousta.

Ilmoittaudu viim. 2 pv ennen tilaisuutta:

<https://link.webropol.com/ep/ELO1-325>

Saat ilmoittautumisen vahvistuksen ja kalenterikutsun. Tule mukaan kalenterisi Teams-kokouskutsusta. Lisäksi käytämme erillistä työtilaa. Siihen henkilökohtainen linkki tulee sähköpostiisi juuri ennen kokousta. Tarkista roskaposti ja muut kansiot, joihin viesti voi joskus päätyä.

Asiat alustavasti

- 1) Muodostamme tilannekuvaa Etelä-Savon koulutus- ja osaamistasosta ja siihen vaikuttavista asioista
- 2) Määritämme kehittämisen kohteita käytännön tekoina, pilotteina, hankkeina
- 3) Sovimme kehittämisen kohteiden ajoitukset, vastuut, seurannan ja jatkuvuuden

Terveisin
Tuija Toivakainen
0295 024 220, tuija.toivakainen@ely-keskus.fi